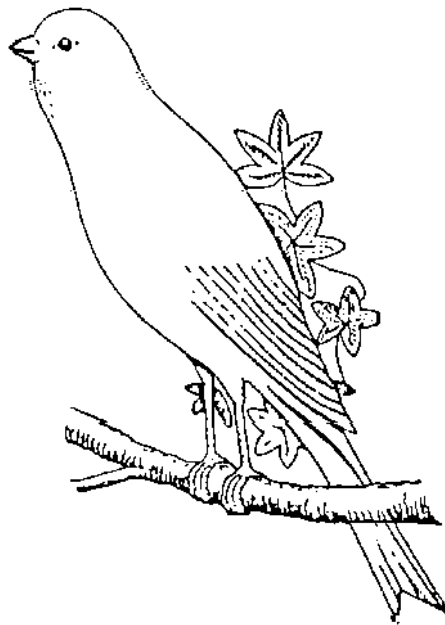

Verenigingsorgaan
Vogelvereniging voor Katwijk e.o.

"DE KANARIEVOGEL"

Opgericht 10 augustus 1949

mei 2011

25^e jaargang

Verenigingsinfo

ERELEDEN P.C. Hagens en J.A. Plokker

BESTUUR

Voorzitter : Jaap Plokker, Hercules 86,
(Waarnemend) 2221 MD Katwijk, tel: 071-402 75 62
Secretaris: Piet Hagens, de Waalmalefijtstraat 85
2225 LW Katwijk, tel. 06-104 74 218
Penningmeester: Dick Verkade, Hartweg 81
2221 PV Katwijk, tel. 071-402 46 99
Lid: Piet van Zuilen, Boslaan 48
2224 HJ Katwijk, tel. 071-407 25 50
Lid: Vacant.
Lid: Vacant.
Lid: Vacant.

OVERIGE

Ringencommissaris: Piet van der Plas, Tel. 071-407 16 84
E-mailadres: p.plas@casema.nl
Bouwe Nijgh, Tel. 071-403 03 23

Redactie clubblad: Piet Hagens, pchagens@casema.nl

Bankrekeningnummer: 33.18.01.809

t.n.v. "DE KANARIEVOGEL" KATWIJK

Lidmaatschap: Contributie per kalenderjaar: seniorleden: € 35,00;
jeugdleden: € 17,50.

Verenigingsgebouw:

Gebouw Stichting "Kleindierensport Katwijk"
Prins Hendrikkade 10a, Katwijk aan Zee.

Website:

www.kanarievogel.nl

Beheerder: kanarievogel@casema.nl

Uitnodiging ledenvergadering

Beste vogelvriendinnen en vrienden,

Hierbij worden jullie uitgenodigd voor de laatste bijeenkomst voor de zomer. Deze vindt plaats op **vrijdag 6 mei 2011**.

In het verenigingsgebouw 'Kleindierensport-Katwijk',
Pr. Hendrikkade 10a te Katwijk.

We beginnen om 20.00 uur.

Het bestuur heeft Brian Bouman bereid gevonden om ons iets te komen vertellen en hopelijk te laten zien over het houden van **ROOFVOGELS**.

Wilt u een voorproefje hebben, kijk dan op de site van Brian.
www.bouman-roofvogels.nl

keurslager VOOYS
Gespecialiseerd in barbeque,
gourmet en fondue.
Ook verhuur van barbeques.
Koninginneweg 59 Telefoon 4013200

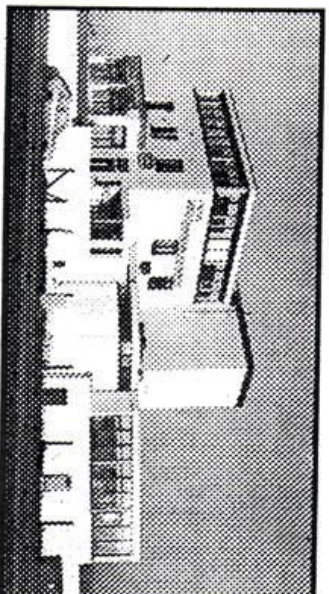
Annastraat 18

Katwijk aan Zee

Tel. 071 - 4012271

TROUWEN IN KATWIJK?

- *Direct aan zee, uniek uitzicht op zee en strand*
- *Diverse zalen voor 20-250 personen*
- *Uitstekende keuken prima bediening*
- *Vele mogelijkheden ook voor uw bruiloft, receptie, diner, koud buffet of grill buffet*

Meer weten? De folder ligt voor u klaar!

TROUWEN IN SAVOY!

HOTEL SAVOY, BOULEVARD 1,
2225 AA KATWIJK

TELEFOON (071) 401 56 45/407 25 12
TELEFAX (071) 407 71 65

Notulen van de vergadering, welke plaats vond op donderdag 7 april 2011. In het verenigingsgebouw 'Kleindierensport-Katwijk', Pr. Hendrikkade 10a te Katwijk.

Op deze vergadering waren 20 leden aanwezig, terwijl afzeggingen waren ontvangen van A. van der Plas en W. de Mooy,

1. Opening.

Jaap Plokker opent de vergadering en heet een ieder van harte welkom. Daar de secretaris nog niet aanwezig was, slaat Jaap de agendapunten 2 en 4 over.

3. Het verslag van de jaarvergadering.

Deze wordt zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd.

5. Stichting Kleindierensport-Katwijk

Het bestuur heeft, mede door ingeving van ongeruste leden op de laatste vergaderingen, een gesprek gehad met wethouder Binnendijk. In dit gesprek kwam aan de orde:

*Zorgen over toekomst De Kanarievogel;

Er is duidelijk gemaakt dat als de Stichting het bericht krijgt dat zij het Nuon gebouw moeten verlaten, de Kanarievogel de grote verliezer is. Ruimte voor opslag en vergadering zijn er wel te vinden, maar een ruimte voor een tentoonstelling te houden is een grote vraag.

* Waarom een gesprek met wethouder D. Binnendijk en niet met het stichtingsbestuur? In de Stichting zit geen vaart. Zeker nu het vliegseizoen weer begonnen is wordt aan de plannen van een nieuw clubgebouw niet meer gedacht. Er wordt vast gehouden aan een gebouw dat financieel niet haalbaar is.

* Wat vraagt De Kanarievogel van wethouder Binnendijk?

Om de impasse geraakte stichtingsbestuur weer op de rails te zetten, zodat straks als we het Nuon gebouw moetyen verlaten er een ander onderkomen is.

Jullie hebben hierover al het e.e.a. kunnen lezen in het clubblad.

Er wordt nogal heen en weer gepraat met verschillende doelstellingen.

De een praat over de grote zorg voor een onderkomen, terwijl de ander steeds praat over de hoogte van de financiën van de Stichting.

Dit laatste is sinds de laatst gehouden vergadering meerdere malen gevraagd door Ton aan Nico Otten. Dit is momenteel de voorzitter, secretaris en penningmeester van de Stichting. Hierop is momenteel nog geen antwoord gekomen. Wel bekend is dat op maandag 18 april de stichting bij elkaar komt om een definitieve keuze te maken voor welk gebouw er gegaan wordt en met welke gedachtegang er naar het gesprek gaat met de wethouder Binnendijk.

6. Rondvraag.

Jan van den Oever vraagt of er nog gesproken is over de rondvraag van de vorige vergadering: Waarom worden de leden nooit meer gevraagd over een datum voor de tentoonstelling? Door de aandacht van het stichtingsgebeuren is daar over niet gepraat binnen het bestuur.

Gaat de barbecue nog door? Deze kan alleen doorgaan als er genoeg leden zijn die deze willen organiseren en er genoeg belangstelling is. Er bood niemand zich aan om in de organisatie plaats te nemen. Dit houdt in dat de barbecue niet doorgaat.

Hierna volgde de pauze.

Na de pauze laat Jaap aan de hand van een aantal digitale foto's de bezoeken zien aan de kanarie tentoonstelling in het Rotterdam Museum en aan het Harzer roller museum uit het St. Andreas gebergte.

GRATIS opmeten

SCHUIFWANDEN

Op maat gemaakt

*Ontdek een stijlvolle
indeling achter de
schuifwanden!*

**Katwijk aan
Zee**

**Van Houtenstraat 5
Katwijk aan Zee
071-4029919**

de eerste de beste

van den berg *kantoorboekhandel*

Achterweg 12
Katwijk ald Rijn
Tel. 071-403 09 11
Fax 071-403 18 84

*boekhandel
multi-media
kantoorvakhandel
supplies
groothandel
automatisering
meubelen*

www.vandenberghkatwijk.nl

Een bezoek aan de kanarie tentoonstelling in het Rotterdamsmuseum en het Harzer-Roller museum.

Inleiding

Donderdag 7 april jl. heb ik op de ledenvergadering na de pauze aan de hand van een serie foto's en enkele geluidsfragmenten één en ander verteld over de geschiedenis van het houden en fokken van kanaries aan de hand van wat ik o.m. tijdens het bezoek aan de Grote Kanariententoonstelling, die in 2010 in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam is gehouden, en het bezoek aan het Harzer –Roller Museum in het Duitse Sankt Andreasberg te weten ben gekomen. Over het bezoek aan het Harzer-Roller Museum heb ik eerder een artikel geschreven, dat in het clubblad van de Doelgroep Zang Regio NZHU, aflevering 2010-3, is gepubliceerd. In dit artikel wordt deels weergegeven wat ik op 7 april jl. heb verteld, alleen met veel minder plaatjes, uiteraard.

Jaap Plokker

**Een regenachtige dag in de Harz
door Jaap Plokker**

Het is inmiddels een traditie geworden dat tijdens de zomervakantie mijn broer, een goede vriend en ondergetekende een lang weekend gaan fietsen. Na fietsweekenden in o.m. Zuid

Aan de ontbijttafel in de motregen op de camping in Clausthal-Zellerfeld. Jaap Plokker bestudeert de route naar Sankt Andreasberg, terwijl Jan Plokker toekijkt.

Limburg, Ardennen, Eifel, Vogezen en het Zwarte Woud stond voor de zomer van 2009 de Harz op het programma. Een bezoek aan het Harzgebergte, bakermat van de Harzer Roller door ons kortweg afgekort als harzer, was behalve een paar dagen lekker fietsen voor mij natuurlijk ook een soort bedevaart naar de bakermat van dit illustere zangkanarieras en daarom is onderstaande toch iets meer dan een verslag van een fietsweekend in een Duits middelgebergte.

Het monument in Sankt Andresberg ter ere van Wilhelm Trute (1836-1889), een van de grondleggers van het Harzer zangkanarieras en inwoner van Sankt Andreasberg.

verjaardag wordt het gebied bepaald en op de voorbereidingsavond scharen we ons met z'n drieën rond een landkaart, bepalen dan waar we gaan fietsen en in de buurt van welke plaats we een camping gaan zoeken. In het voorjaar was besloten om eens het Harzgebirge te gaan verkennen. Het oostelijke deel van de Harz ligt in het voormalig Oost-Duitsland en wij besloten om in het westelijke deel van de Harz te gaan fietsen. Onze uitvalsbasis zou een camping in Clausthal-Zellerfeld moeten worden. De tot één stadje samengesmolten

Knipboetiek

van Zuilen

Koninginneweg 14,

2225 HK Katwijk,

tel. 071 - 4012500

voormalige mijnwerkersdorpjes Clausthal en Zellerfeld lag mooi centraal voor uitstapjes naar de vier windstreken van het Harzgebirge en zonder hinder van enige terreinkennis waren we van mening dat het in een lang weekend fietsen toch mogelijk zou moeten zijn om een aardig beeld te kunnen krijgen van de westelijke Harz. Zo gezegd zo gedaan.

19-24 augustus 2009: Fietsen in de Harz

Op 19 augustus 2009 vertrokken we met een zwaar beladen auto en de fietsen op de twinny load naar het oosten, alwaar we geheel volgens plan in de loop van de middag ons op een camping in Clausthal-Zellerfeld installeerden. Na het verkennen van onze thuisbasis, de lokale supermarkt etc., was het moment aangebroken om de traditioneel thuis klaargemaakte nasi goreng maaltijd op te warmen en onder het genot van een rood wijntje te verorberen.

De volgende dag stond o.m. een bezoek aan Goslar op het programma. Na een fraaie fietstocht in mooi zomerweer langs o.m. het stuwmeer van de Oker kwamen we in dit stadje, dat met de talloze vakwerkhuizen geheel en al historie uitademt en vanwege deze uitstraling op de Unesco werelderfgoed lijst is geplaatst en een bezoek meer dan waard is. Na een fietstocht over bergen en door dalen, geasfalteerde, semi-verharde en boswegen en met in totaal ruim 70 km op te teller kwamen we 's avonds weer op de camping terug. Nog liggend in de slaapzak en luisterend naar het getik van regen op de tent beloofde de 21^e augustus niet veel goeds. Naar buiten kijkend kwam de mistroostigheid je tegemoet. Niet echt een dag om naar uitkijkpuntjes te fietsen om van mooie vergezichten te genieten. Mijn voorstel om naar Sankt Andreasberg te gaan en een bezoek te brengen aan het kanariemuseum kreeg bij mijn kompanen, hoogstwaarschijnlijk omdat ze zelf ook geen beter alternatief wisten, het voordeel van de twijfel. De route van Clausthal-Zellerfeld naar St Andreasberg voert over een van de hoogst gelegen verbindingswegen van de Harz en de ochtend bestond dus voor het grootste deel uit het op een licht verzet bergop fietsen. De regen had weliswaar niet echt doorgezet, maar de laaghangende bewolking was niet opgetrokken, waardoor onze wereld wel erg klein bleef: In mistflarden gehulde sparren was het uitzicht waar we het die morgen mee moesten doen.

Toen we tot in St Andreasberg afdaalden hadden we kennelijk het belangrijkste informatiebordje gemist, want waar we in het centrum van dit stadje, met zijn soms wel erg steile straatjes, ook keken, nergens vonden we een verwijzing naar het kanariemuseum. De twijfel kwam naar boven: Er was toch wel een kanariemuseum in St Andreasberg? Tenslotte toch maar getogen naar de

Jaap Plokker bij het staande 'uithangbord' van het Harzer Roller Museum in Sankt Andreasberg.

onvermijdelijke informatiebron voor alle radeloze toeristen: de plaatselijke VVV. In het in elke VVV aanwezige schap met brochures over de regionale toeristische hoogtepunten vond ik al snel hetgeen ik zocht: een folder van het Harzer-Roller Museum te St Andreasberg. Het bestond dus wel degelijk. Een vriendelijke mevrouw achter de balie wist ons ook nog te vertellen hoe we er naar toe moesten fietsen en bij twijfel de bordjes 'Grube Samson' volgen. Ze verzekerde ons er nog bij dat het niet ver was en dat was maar goed ook, want inmiddels was het behoorlijk gaan regenen.

Sankt Andreasberg

St Andreasberg is, zoals veel plaatsen in de Harz, een voormalig mijnstadje. Mijnbouw wordt er niet meer bedreven, maar de herinnering aan de eeuwenlange winning van zilver-, lood-, zink-,

ijzer- en kopererst wordt in dit gebied overal levend gehouden. Zo ook in St Andreasberg, waar de voormalige mijn Grube Samson, waarin van 1532 tot 1910 zilvererts gewonnen werd, nu een museum is. Daar stonden we dan, drie verzopen katten met een racefiets voor de deur van wat aan de buitenkant een woonhuis leek, maar waarin, afgaande op de borden voor de deur, zowel het lokale mijnbouwmuseum als het kanariemuseum waren gehuisvest. Na het drukken op de deurbel verscheen een wat oudere dame in de deuropening. Of we hier bij het kanariemuseum waren en we de collectie mochten bekijken? Jazeker, we waren aan het goede adres. We werden een soort woonkamer ingeloodst, waar de dame uit een laatje een geldkistje en drie toegangkaartjes tevoorschijn toverde. Nadat ons toegangsgeld in het geldkistje was verdwenen pakte ze haar paraplu, want voor het museum moesten we weer de regen in.

Half schuilend onder de paraplu van de dame liepen we in de

plensregen naar het houten gebouw dat boven de mijnschacht van de Grube Samson was gebouwd. Gelukkig was het binnen droog. We zagen nog niets dat op een

Het Gaipel, oftewel schachtgebouw van de voormalige zilvermijn Grube Samson in Sankt Andreasberg. Op de eerdere en tweede verdieping van dit gebouw, dat boven de schacht van de voormalige mijn is geplaatst is het Harzer Roller Museum gevestigd.

kanariekooi leek, wel op de grond een grote ijzeren plaat, die, zoals de dame vertelde over de mijnschacht lag. Als je die weghaalde en in het gat stapte kwam je na 190 meter tot stilstand, verzekerde ze ons. We hebben het maar niet uitgeprobeerd. Ze loodste ons een trap op en ja

Autobedrijf Kleverlaan

**De KIA dealer
voor de Duin- en Bollenstreek**

Gieterij 2,

Noordwijkerhout

0252-373724

www.kia-noordwijkerhout.nl

info@autobedrijfkleverlaan.nl

hoor daar hoorde we het gepiep van kanaries en zagen we aan de muren de eerste foto's en kooitjes hangen. We waren waar we moesten zijn.

De dame was niet voornemens ons een rondleiding te verzorgen. Op enkele algemene vragen kon ze wel reageren, maar zodra het wat specifieker werd, moest ze het antwoord schuldig blijven. Kennelijk wisten wij meer over kanaries dan zij en het leek haar daarom veel beter dat wij op ons gemak alles maar gingen bekijken. De rondleiding sprak voor zichzelf, zo verzekerde ze ons. Ze vertelde dat ze over een uur terug zou komen en voor we het eigenlijk in de gaten hadden liet ze ons alleen in het museum achter.

Kanaries en de Harz

In alle handboeken over de kanarieteelt valt te lezen dat het fokken van kanaries in Oostenrijk, met name in Tirol, vanuit Italië werd geïntroduceerd. De kanarieteelt werd voornamelijk bedreven door mijnwerkers. De vogels werden meegenomen in de mijngangen als waarschuwing voor de mijnwerkers wanneer het zuurstofgehalte op hun werkplek naar een bedenkelijk niveau zakte of anderszins de luchtkwaliteit een bedreiging vormde voor de gezondheid van de

Fietsmaat Wim van Duijn aan de keukentafel in het Harzer Roller Museum met op de achtergrond aan de muur diverse kooien met vogels.

mijnwerkers. Aan de dood van een kanarie kon een mijnwerker zijn leven danken. Kanaries die niet voorbestemd waren als natuurlijke alarminstallatie dienst te doen werden verkocht aan vogelhandelaren, die met hun handelswaar op de rug heel Europa doortrokken, naar het oosten tot in Rusland en naar het westen, waarbij ze o.m. ook Nederland aandeden om hun levende have te slijten. In de loop van de 18^e eeuw hadden veel Tiroler mijnwerkers in de zilverbijmijnen van o.m. Imst een aardige bijverdienste met het kweken van kanaries. In dezelfde tijd floreerde ook de mijnbouw in de Harz. De Grube Samson

Interieur van een keukentje in het Harzer Roller Museum met o.m. een beschilderd zangkastje voor 4 inzetkoojtes.

in St Andreasberg, bijvoorbeeld, leverde in een goed jaar ca. 2000 kg zilver op. Kennelijk was daar behoefte aan ervaren arbeidskrachten, want met het werk in zilverbijmijnen vertrouwde mijnwerkers uit Imst verhuisden naar de Harz om daar aan de slag te gaan. De eerste Tirolers vestigden zich in St Andreasberg omstreeks 1720 en behalve hun ervaring met het werken in een zilverbijmijn namen ze ook hun kanaries mee. De lokale bevolking zag bij de Oostenrijkers dat het fokken van kanaries een aardige bijverdienste opleverde en alras werden er in menig mijnwerkershuis in St Andreasberg kanaries gefokt. De bloeitijd van de kanarieteelt in St Andreasberg begon omstreeks 1760 en duurde tot in het begin van de 20^e eeuw.

Naast een bijverdienste met het fokken van kanaries was er voor het transport van de vogels ook veel vraag naar zangkooitjes en vervoerskooitjes, de zogenaamde Reffen. In St Andreasberg was het vervaardigen van de, letterlijk, karrenvrachten vogelkooitjes een vorm van huisarbeid, waarbij het hele gezin werd ingeschakeld. Om enige indruk te geven van de omvang van de vogelhouderij in de Harz en die in St Andreasberg in het bijzonder de volgende feitjes: In 1825 werden in St Andreasberg 4000 kanariemannen verhandeld; op het eind van de 19^e eeuw waren er alleen al in St Andreasberg 350 kanariefokkers. Er werden niet alleen in de Harz kanaries gefokt. In 1885 bestonden er in Duitsland ca. 200 zangkanariefokverenigingen en al die kwekers zorgden uiteraard voor een behoorlijk aanbod van jonge kanaries. Vogelgroothandelaar C. Reiche exporteerde in 1882-1883 naar de Verenigde Staten 120.000 kanaries, 10.500 naar Zuid Amerika, ca. 30.000 naar Australië en 3.000 naar Zuid Afrika. Buiten Duitsland werden door hem in Europa 30.000 kanaries verkocht en 12.000 vogels werden op de binnenlandse markt afgezet. Bio-industrie is duidelijk geen uitvinding van de 20e eeuw! De Harz, met St Andreasberg als centrum, is toch vooral beroemd geworden door de kanariezing, die zo specifiek is voor het lied van de Harzer Roller en in de loop van de 19e eeuw hier is ontstaan. ¹

Originele kanariekooi, een 'Flugvolière', van Wilhelm Trute, in bezit van het Harzer Roller Museum in Sankt Andreasberg.

Van serinette naar Harzer Roller

De zang is ontegenzeggelijk verantwoordelijk voor het succes van de kanarie als kooivogel. Cultivering van het kanarielied vond in eerste instantie plaats door, met gebruikmaking van het imitatietalent van de kanarie, de vogel een deuntje aan te leren. Dit gebeurde door voor de jonge kanarieman herhaaldelijk hetzelfde melodietje te fluiten op een ‘Flagolettje’ of af te spelen op een zangorgeltje of serinette. De, soms heel ingewikkelde, deuntjes zingende kanaries deden waarschijnlijk op het eind van de 17^e eeuw hun intrede en in de 18^e eeuw was het in gegoede kringen in West Europa geen ongewoon verschijnsel.

Een andere vorm van cultivering waren de pogingen van de fokkers om de zangkanarie er toe te brengen elementen van het lied van een andere vogel in zijn natuurlijke lied te verweven. Door gebruik te maken van het imitatietalent van de kanarie waren op deze manier

Diverse oude kanariekooien met rechts een zogenaamde 'Flugkäfig' van Wilhelm Trute, in bezit van het Harzer Roller Museum in Sankt Andreasberg. toeren uit het lied van de nachtegaal en de koolmees in dat van de kanarie te horen. In Rusland gold de zang van de koolmees als voorbeeld, in Tirol en ook in West Europa dat van de nachtegaal. Pogingen om op deze wijze het lied van de zangkanarie te beïnvloeden dateren waarschijnlijk al vanaf de eerste helft van de 18^e

eeuw. In zijn medio de 18^e eeuw voor het eerst uitgegeven boekje ‘Kanari – Uitspanningen’ is F. van Wickede namelijk nogal gecharmeerd van de kanarieman die de ‘Nachtegaelslag’ ten gehore kon brengen. We mogen aannemen dat deze vogels ook wat prijziger waren.²

Ondanks de pogingen om vanaf het eind van de 17^e eeuw het kanarielied te cultiveren zijn er geen aanwijzingen dat er sprake was van systematische, doelgerichte kweek op bepaalde zangspecifieke kenmerken. Van zangkanarierassen met een voor desbetreffend ras kenmerkend lied is tot in de 19^e eeuw geen sprake. We veronderstellen

dat het lied van de kanarie wel regionale verschillen vertoonde. De in de Lage Landen gefokte kanaries zullen waarschijnlijk toch wel iets anders gezongen hebben dan die uit Tirol of Duitsland.

Verondersteld wordt dat het voorgeslacht van de Harzer Roller aanvankelijk zo’n regionale variant van het kanarielied was. Door doelgericht het lied in een bepaalde richting te sturen ontstond op den duur een voor deze regio zo kenmerkend lied dat

Oude broedkooien en, letterlijk, een zangkast in het Harzer Roller Museum.

de uit de Harz afkomstige zangkanaries ook door anderen als zodanig werden onderscheiden. Kennelijk beantwoordde het met gesloten snavel en met lange rollers gezongen lied van de Harzer kanarie zo aan de smaak van de bevolking dat het lied van de Harzer Roller

langzamerhand als norm ging gelden voor het ultieme zangkanarielied. De ontwikkeling van regionale zangvariant naar de voor de Harzer Roller specifieke zang vond plaats in de loop van de 19^e eeuw en met name in de periode na 1850. In dit proces waren een aantal fokkers uit St Andreasberg leidinggevend. Zij gingen doelgericht kweken naar kanariezang zoals zij vonden wat mooi was. Hun oordeel over mooie kanariezang is de norm geworden voor de raskenmerken van het klassieke zangkanarieras Harzer Roller. De invloed die de kanariefokkers uit St Andreasberg hebben gehad op de (internationale) smaak van wat als mooie en minder mooie kanariezang beschouwd dient te worden is welhaast niet te overschatten. De indruk bestaat dat de zang van de Harzer Rollers zelfs internationaal lange tijd gold als de norm voor zoals een kwaliteits zangkanarie überhaupt behoort te zingen. Dit gold zeker tot in de 20^e eeuw, toen ook andere zangkanarierassen, zoals de waterslager, als zodanig werden erkend, maar voor vele fokkers van harzers geldt dit tot op de dag van vandaag. Een van die richting bepalende kanariefokkers uit St Andreasberg was Wilhelm Trute (1836 –1889). Uiteraard word aan deze stamvader van de Harzer Roller ook in het museum ruim aandacht besteed.³

Het Harzer Roller Museum beschikt over een hele verzameling inzetkooitjes in allerlei maten en modellen.

Het Harzer Roller Kanarien-Museum te St Andreasberg

Het Harzer Roller Kanarien-Museum bevindt zich in St Andreasberg op de eerste en tweede verdieping van de Gaipel, het schachthuis, van de voormalige zilvermijn Grube Samson. De museumcollectie is in grote mate een vogelkooienverzameling. Je treft ze aan in alle mogelijke soorten, maten en uitvoeringen. Het tentoongestelde materiaal dateert voornamelijk uit de eind 19^e en eerste decennia van de 20^e eeuw, de bloeitijd van de Harzer Roller in St Andreasberg. Veel kooien, aanverwante artikelen en fotomateriaal is ook afkomstig uit de Harz. In die zin dekt de naam van het museum, Harzer Roller Kanarien-Museum, wel de lading.

Op de eerste verdieping zijn verschillende vertrekken ingericht met voornamelijk kanariëkooien, staand en aan de muur hangend, sommige bewoond door kanaries, zangkastjes voor twee, hooguit vier, kanaries, foto's, affiches, oude prenten, ereprijzen en enkele historische documenten. De geschiedenis van het houden en kweken van (zang)kanaries wordt uiterst summier aangegeven door middel van een kort historisch overzicht en enkele oude prenten. De nadruk ligt toch veeleer op het tentoonstellen van kanariëkooien in de meest uiteenlopende verschijningsvormen: luxe kooien, oude, zelf gemaakte, houten sierkooien, vervoerskooitjes; noem het en je kunt het in het museum aantreffen. Ook een rijke schakering van al dan niet fraai beschilderde zangkastjes zijn aan de muur opgehangen of opgesteld. Leuk is een als een soort woonkeuken ingerichte ruimte met allerlei attributen, zowel staand als aan de muur hangend, die de indruk moeten geven dat het woonhuis van een zangkanariëkweker in de Harz geheel in dienst stond van de zangkanariëkweek en het dagelijks familieleven zonder vogels aan de muur vrijwel ondenkbaar was. Bijzonder is ook een document, een soort reispas met aantekeningen van lokale autoriteiten, waarin de route, die een 19^e eeuwse vogelverkoper met zijn handelswaar door Europa had afgelegd, geheel te volgen is.

Op de tweede verdieping aangekomen beland je direct in een werkplaatsje waar vogelkooitjes werden vervaardigd. Werkbanken, allerlei gereedschap, basismateriaal en diverse soorten kooitjes in verschillende stadia van voltooiing zorgen voor een alleraardigst tafereel. Hier is ook een 'pallet' vervoerkooitjes te bezichtigen, bestaande uit ca 240 mini-zangkooitjes, waarin de vogels werden

verscheept en die voor het vervoer werd omhult in jute. Verder is op deze verdieping een kweekruimte ingericht met historische broedkooien en vertrekken met (zang)kooitjes, zangkasten, vervoerskoffers in diverse maten en uitvoeringen. Tevens is hier ook een kleine afdeling met bijzondere aandacht voor de overzeese handel in kanaries. Op deze verdieping treffen we o.m. ook kooien aan die omstreeks 1880 zijn gebruikt door Harzer Roller prominent en inwoner van St Andreasberg, Wilhelm Trute.

In het Harzer Roller Museum is op de tweede verdieping een werkplaats waar vogelkooitjes werden gemaakt ingericht.

Uit alles blijkt dat vrijwel al het tentoongestelde kooienmateriaal door de kwekers zelf werd vervaardigd. Hout was en is er in de Harz in overvloed, dus aan bouw materiaal was er geen gebrek en kennelijk ook niet aan de vakbekwaamheid om er iets leuks en unieks van te maken. Het is daarom ook niet zo vreemd dat veel van de historische broedkooien zijn voorzien van houten tralies en sommige zangkastjes fraai zijn beschilderd.

De kritische noot

Wie op zoek is naar een gedegen overzicht van vijf eeuwen (zang)kanarieke week, geïllustreerd door historisch materiaal, vindt dat niet in het Harzer Roller Kanariën-Museum in St Andreasberg. De vraag is of er überhaupt wel veel materiaal uit de vorige eeuwen over het houden en fokken van kanaries bewaard is gebleven. We moeten het doen met prenten van sjiek geklede dames met een kanarie in een kooitje, al dan niet de serinette bedienende, of afbeeldingen van vogelhandelaars. Dergelijke prenten, of kopieën daarvan, zijn in St Andreasberg wel te bezichtigen. In het Musée de la Musique Mécanique in het Franse Les Gets (Haute Savoie) heb ik een zangorgeltje, een zogenaamde serinette, mogen bekijken. Een dergelijk of vergelijkbaar instrument zal je in het Harzer Roller museum tevergeefs zoeken. Over de dagelijkse praktijk van het fokken van kanaries in de voorgaande eeuwen is weinig tastbaar materiaal bewaard gebleven, ja zelfs ook weinig op schrift bekend. Zoals gezegd ligt de nadruk op het in het museum tentoongestelde materiaal op de periode 1880-1930. Enige logica in de volgorde waarin alle vogelkooien en zangkasten zijn neergezet heb ik niet kunnen ontdekken. Veel objecten lijken kriskras door elkaar geplaatst. Wanneer je een kweekruimte ziet met broedkooien en daarboven een paar inzetkooitjes en naast de broedkooien een grote zangkast, dan krijgt je soms wel eens de indruk dat men gedacht heeft: Hier hebben we nog een plekje vrij, laten we er een kooitje neerzetten.

Ook het aanwezige fotomateriaal vind ik beperkt. Uiteraard dateert de fotografie pas uit de tweede helft van de 19^e eeuw, maar kennelijk was de kanarieke week in al zijn facetten geen dankbaar object voor fotografen, noch in de 19^e, maar kennelijk ook niet in de eerste decennia van de 20^e eeuw. De foto's die er hangen, meestal uit de 20^e eeuw, zijn overigens wel illustratief en dan bekriipt je toch het gevoel van: 'Jammer dat er toen niet meer gefotografeerd is, want het zou ons een veel completer beeld geven van het dagelijks leven van een zangkanarieke weker en hoe hij zijn hobby/bijverdienste in die tijd bedreef.

Soms is er wel een poging ondernomen om de collectie thematisch te presenteren, maar dan ontbeert weer vaak achtergrondinformatie die de objecten in een bepaalde context plaatst. Daarom domineert bij de rondgang door het museum toch de gedachte: 'Wat we hebben dat

stellen we ten toon, waar we er een plekje voor hebben.’ Hierdoor blijft het bij impressies en is er weinig sprake van inhoudelijke verdieping.

Een beeld van de ‘vogel-(huis)industrie’ van Sankt Andreasberg. Een vracht met vogelkooitjes klaar om per slee weggebracht te worden naar het station. Foto uit het Harzer Roller Museum.

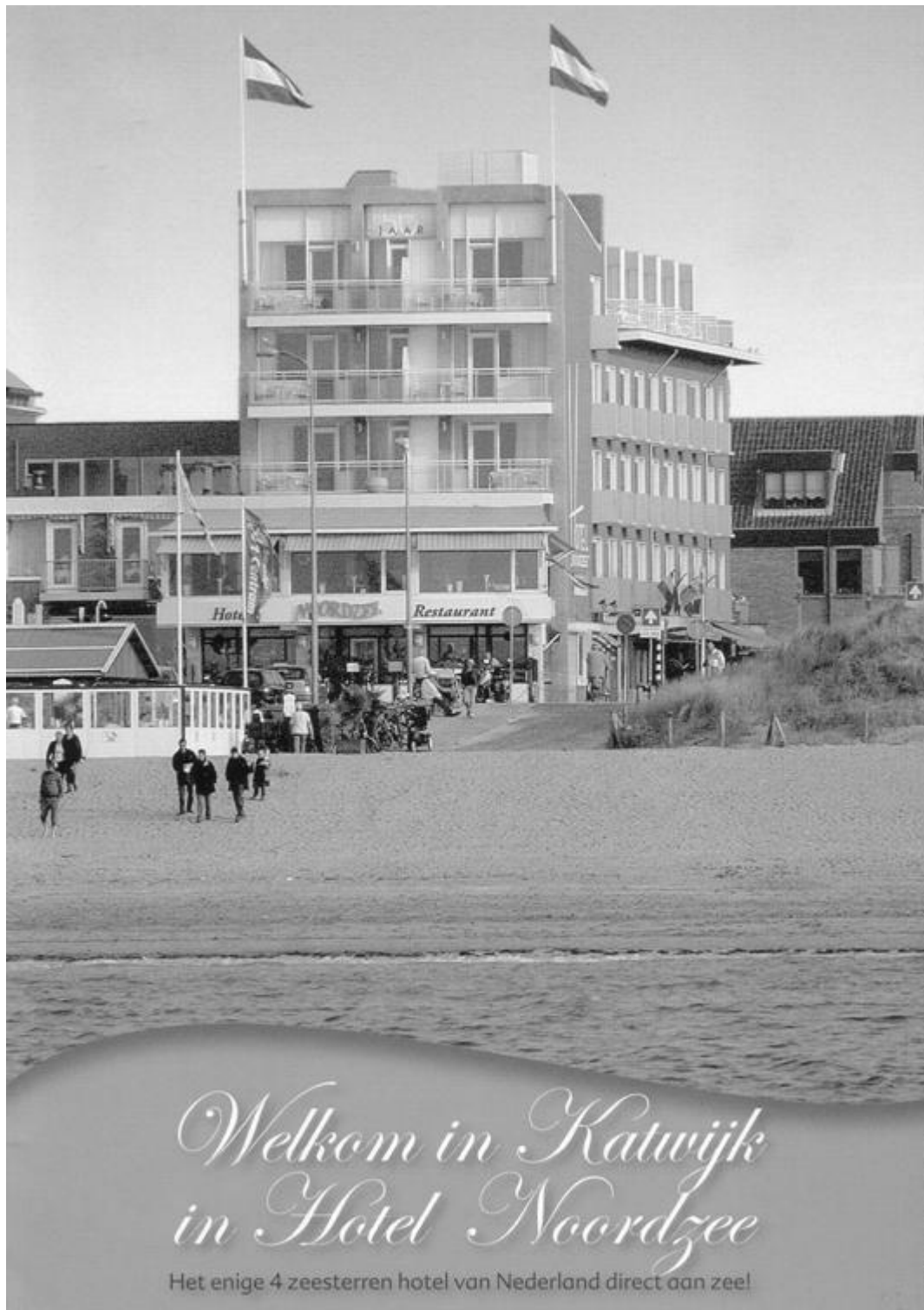
Is een leek, die zelfstandig en zonder gids het Harzer Roller museum heeft bezocht, op zijn rondgang veel wijzer geworden over de geschiedenis van het houden en kweken van zangkanaries in het algemeen en die van de Harzer Roller in het bijzonder? Ik vrees van niet. Daarom was mijn conclusie, toen ik het Harzer Roller Kanarien Museum in Sant Andreasberg verliet: leuk, maar beperkt. Omdat ik toevallig in de Harz verbleef, was het bezoek een aangename invulling voor een regenachtige dag geweest. Mijn persoonlijk oordeel is dat het niet de kosten en moeite waard zijn om alleen voor een bezichtiging van dit museum een reis van Nederland naar de Harz te ondernemen, zelfs niet voor de grootste harzerfanaat. Echter, ben je toevallig in de buurt; ga zeker kijken! Zoveel musea, die onze hobby als onderwerp hebben, zijn er immers niet.

Slot

Iets eerder dan het afgesproken tijdstip hoorden we gestommel op de trap en verscheen de dame, die ons in het museum moederziel alleen had achtergelaten. Ze wilde wat eerder naar huis en om haar bus te kunnen halen moest ze nu het museum gaan sluiten. Het regende nog steeds en dus besloten we eerst maar eens bij een lokale bakker een kopje koffie met appelgebak te gaan nuttigen. Terwijl wij op het overdekte terras ons aan het lekkers te goed deden zagen we in de verte de lucht breken en was de terugtocht naar Clausthal-Zellerfeld uiteindelijk toch minder nat dan we aanvankelijk hadden gevreesd. Over het vervolg van de vakantievakantie in de Harz kan ik kort zijn. De overige dagen was het schitterend weer en hebben we al fietsend een aardige indruk kunnen opdoen van het westelijke deel van het Harzgebied. Op onze laatste fietsdag, 23 augustus 2009, hadden we op onze tocht naar Braunlage bij Torfhaus een mooi uitzicht op de Brocken, de in voormalige DDR gesitueerde hoogste berg van de Harz, waar de weg tot aan de top doorloopt. Een uitdaging, zonder meer, maar niet voor dit jaar. De tijd van vakantie is voorbij, het reguliere werk wacht weer. Misschien is het oostelijk deel van de Harz een mooi reisdoel voor een volgend jaar. Wanneer we dan opnieuw geconfronteerd worden met een regenachtige dag? In het Harzer-Rollermuseum is het in ieder geval droog.

Noten

- 1.) Der Harzer Roller, Handbuch über die Zucht und den Standard der Edlen Kanarien-sänger, Uitgave Deutscher Kanarien- und Vogelzüchter Bund (DKB), 1985, pp. 13-14; Harzer Roller Kanarien-Museum Sankt Andreasberg, folder en website.
- 2.) Plokker, J., Aria's zingende goudvinken. In *Onze Vogels*, jaargang 2007, pp. 3-519; J.C. Hervieux, Naaukeurige verhandeling van de kanarivogels. Amsterdam, uitg. Hendrik Schelte, 1712. p. 96-97. F. van Wickedede, Kanari-uitspanningen, of nieuwe verhandeling van de kanari-teelt, Amsterdam, uitg. Willem Holtrop, 1786, 5^e druk, pp. 14, 72-79. *The Sound of Russia*, Documentaire over zangkanariefokkers in Rusland van Ekaterina Eremenko.
- 3.) Der Harzer Roller, Handbuch über die Zucht und den Standard der Edlen Kanarien-sänger, Uitgave Deutscher Kanarien- und Vogelzüchter Bund (DKB), 1985, pp. 13-14.

Hotel Noordzee B.V. Boulevard 72 2225 AG Katwijk

Tel: 071 – 401 57 42 Fax: 071 – 407 51 65

E-mail: info@hotelnoordzee.nl www.hotelnoordzee.nl

Een bericht van het klaverjasfront.

We moesten deze keer voor het eerst op een donderdag spelen, dan is het altijd weer afwachten hoe de opkomst zal zijn.

Dit viel achteraf toch wel mee; 13 spelers meldden zich aan; dus 3 tafeltjes + 1 stilzitter/barman.

De stilzitters waren

achtereenvolgens Dirk Barnhoorn, Cor Schaap en Maart Hazenoot.

Al met al weer een gezellige avond geworden, alleen het nakaarten schoot er deze keer een beetje bij in. Dit is overigens best te begrijpen omdat sommige kaarters de volgende ochtend weer een topprestatie op het werk moesten leveren.

Dirk de Mol was deze avond het (paas)haasje; hij mocht de eieren meenemen.

De uitslag van 14 april is als volgt:

1. Niek van der Plas	5.422 pnt.
2. Hans Hazenoot	5.314 pnt.
3. Maart Hazenoot	5.058 pnt.
4. Dirk Barnhoorn	4.964 pnt.
5. Jaap de Mol	4.922 pnt.

De volgende klaverjasavond is weer op de vertrouwde

VRIJDAG-avond 20 mei.

Troef Boer.

Ringen kweekseizoen 2011 (2012).

Ringen moet.

Het ringen van de vogels wordt steeds belangrijker, niet alleen om aan anderen te kunnen laten zien dat wij geen vogels uit de vrije natuur in ons bezit hebben, maar omdat de in gevangenschap geboren vogels vaak betere fokvogels zijn.

Ring daarom je vogels, zeker de wat lastiger te kweken soorten, die in een gezelschapsvolière worden geboren.

Heb je jongen en geen ringen? Schroom niet om de ringencommissaris te bellen.

Hij kan je meestal á la minute van de gewenste ringmaat voorzien. Het is mogelijk om voor alle vogels ringen te bestellen in een hoeveelheid van minimaal 10 ringen.

Ringenbestelronden voor kweekseizoen 2011 of 2012 (ringen met jaartal 11 of 12)

	Bestellen tot:	Aflevering ringen:
Ronde 1	6 mei 2011	Na 1 oktober 2011
Ronde 2	20 september 2011	Na 15 december 2011
Ronde 3	20 januari 2012	Na 1 april 2012
Ronde 4	20 maart 2011	Uiterlijk 15 mei 2011
	Spoed bestelling, Extra kosten € 1,= per ring	

Nieuw is het opgeven van uw **BSN** (het oude sofinummer) voor de ringen bestemd voor de Eur. Cultuurvogels.

De ringencommissaris

Piet van der Plas, tel 071-407 16 84,

E-mailadres: p.plas@casema.nl

Bouwe Nijgh, tel. 071-403 03 23

Boskoop

Elke 1^e zaterdag

in de maanden september t/m april

van 09:00 tot 13:00 uur.

Beursgebouw, ITC-terrein, Italiëlaan 8 te Hazerswoude-dorp

Oude Wetering

Elke 2^e zaterdag

in de maanden september tot mei **Ook zomer beurzen**

van 13:00 tot 17:00 uur, clubgebouw “De Diamantvink”,

Weteringlaan te Oude Wetering.

Ridderkerk

Elke 2^e zaterdag

m.u.v. de maanden juli en augustus

van 09:30 tot 12:00 uur, clubgebouw “Witroka”,

Westmolendijk 99 te Ridderkerk.

Woerden “Avicultura”

Elke 3^e zaterdag

in de maanden september t/m april

van 10:00 tot 14:00 uur in het clubgebouw,

Singel 43a te Woerden.

Noordwijkerhout

Elke laatste zaterdag

in de maanden augustus t/m mei

van 12:00 tot 16:00 uur, 't Victorhuis,

Sporkenhout te Noordwijkerhout.

Lidmaatschap

v.v. "De Kanarievogel" is een vereniging van vogelhouders uit de regio "Katwijk en omstreken".

Dit betekent dat de leden met name woonachtig zijn in Katwijk, Noordwijk, Oegstgeest, Rijnsburg, Valkenburg, Voorhout, Wassenaar.

Het lidmaatschap geeft onder meer recht op:

- * het bijwonen van de bijeenkomsten;
- * deelnemen aan de jaarlijkse tentoonstelling en
- * het bestellen van ringen.

Tevens ontvangt u maandelijks het tijdschrift "Onze Vogels", dat uitgegeven wordt door de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

De leden worden per seizoen uitgenodigd voor ongeveer 10 bijeenkomsten.

Dit zijn onder meer, ledenvergaderingen, dia/filmlezingen, tafelkeuringen, zangstudieavonden voor de zangkanariekwekers.

Contributie voor seniorleden bedraagt € 35,00 per jaar, het inschrijfgeld bedraagt € 5,00.

Voor leden jonger dan 17 jaar is dit respectievelijk € 17,50 en € 2,50

INFORMATIEVERZOEK / AANMELDINGSFORMULIER.

Ik wil **meer informatie** over / me hierbij **aanmelden** als lid van (doorhalen)vogelvereniging "De Kanarievogel".

Naam:

Adres:

Postcode:Woonplaats:

Telefoonnummer:E-mail adres:

Opsturen naar de secretaris

Activiteitenoverzicht
(onder voorbehoud)
2011

Zaterdag	8 januari	Nieuwjaarsreceptie
Vrijdag	21 januari	Klaverjasavond
Vrijdag	11 februari	Lezing Imker Wolvers
Vrijdag	18 februari	Klaverjasavond
Vrijdag	11 maart	Jaarvergadering
Vrijdag	18 maart	Kaartavond
Donderdag	7 april	Ledenvergadering
Donderdag	14 april	Kaartavond
Vrijdag	6 mei	Lezing B. Bouman
Vrijdag	20 mei	Kaartavond
Zaterdag	21 mei	Barbecue GAAT <u>NIET</u> DOOR

Zomerstop

Vrijdag	16 september	Ledenvergadering
Vrijdag	23 september	Kaartavond
Vrijdag	7 oktober	Lezing
Vrijdag	14 oktober	Kaartavond
Vrijdag	4 november	Bespreking tentoonstellingszaken
Vrijdag	11 november	Kaartavond
Vrijdag	18 november	Inschrijven tentoonstelling
Zaterdag	26 november	Afluisteren zangkanaries
Dinsdag	29 november	Afluisteren zangkanaries
Woensdag	7 december	Keuren van de vogels
Donderdag	8 december	Opening tentoonstelling
Vrijdag	9 december	Tentoonstelling open
Zaterdag	10 december	Tentoonstelling open
Vrijdag	16 december	Kaartavond

RTV-Katwijk Teletekst

Leden die woonachtig zijn in de gemeente Katwijk kunnen het activiteitenoverzicht ook lezen op RTV-Katwijk Teletekst, pagina 390. Eventuele wijzigingen in bovenstaand overzicht worden ook op de teletekst pagina vermeld.

Indien onbestelbaar retourneren
De Waalmalefijtstraat 85
2225 LW Katwijk aan Zee

Uw Echte Warme Bakker

C. Guijt

R. van Limburgstraat 9, Katwijk
Tel. 4013739

*Na sport of werk
eet kip van Sterk!*

**POELIER
STERK**

VOOR UW
WILD EN GEVOGELTE
Elke dag vers gegrilde kip

De Waal Malefijtstraat 113
(hoek Schoolstraat) tel. 401 69 54

keurslager VOOYS

Gespecialiseerd in barbeque,
gourmet en fondue.

Ook verhuur van barbeques.

Koninginneweg 59 Telefoon 4013200